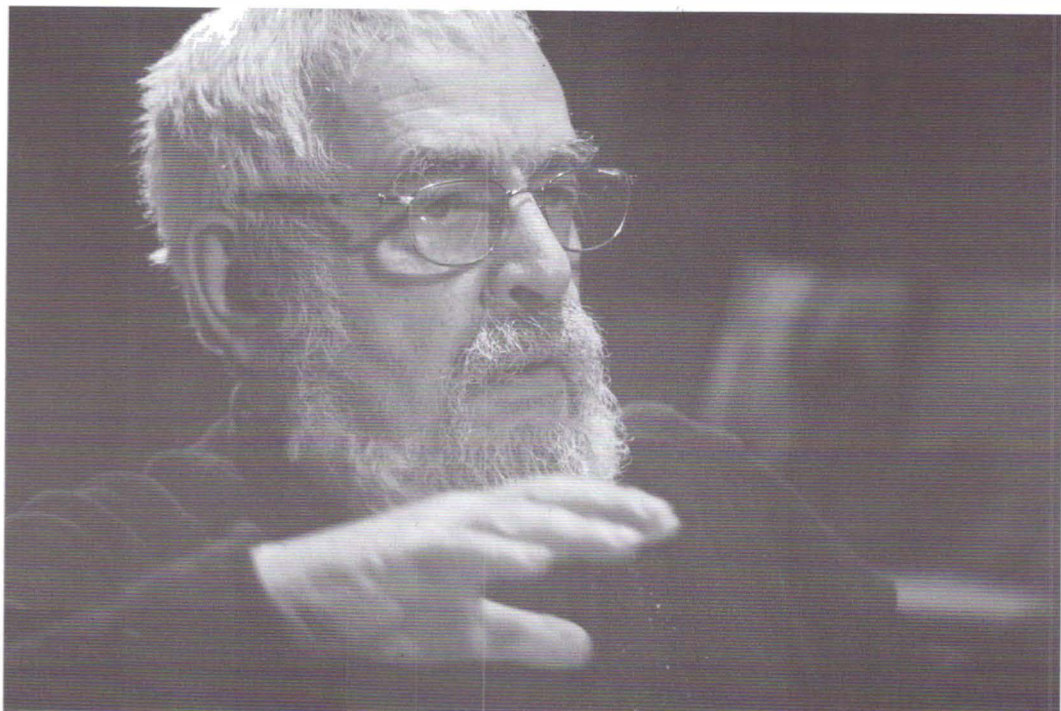

David ESRIG

„Teatrul românesc e într-o fază de fierbere, de căutare, de afirmare, care trebuie fortificată...”

Andreea Dumitru: Pentru că de această dată ați „zăbovit” și ați lucrat mai mult decât la precedentele reveniri în țară, e lesne de presupus că ați putut lua mai temeinic pulsul școlii românești de teatru. Cum apreciați calitatea acestei școli, în linii mari, comparativ cu școala de teatru din care provine generația dumneavoastră? Sunt diferențe flagrante, minusuri deranjante, vedeți un potențial insuficient explorat, anumite atuuri?

David Esrig: Comparația cu generația mea de actori e dificilă, din cauza condițiilor diferite în care noi ne-am desfășurat. Dictatura tâmpeniei, în care noi am devenit oameni de teatru, ne-a dat o motivare puternică, de a ne sustrage autorității ei. Calitate, adevăr, demnitate au devenit, pentru unii dintre noi, condiția de a ne putea crea acea oază în care merita să exiști. Cred că de aici și energia de a nu obosești în lucru...

În ce privește impresia pe care mi-au făcut-o colegii cu care am lucrat, m-a frapat potențialul foarte ridicat de talent, dar și necesitatea de a șlefui, de a școlariza gândirea, simțul estetic și, bineînțeles, meșteșugul. Întâi de toate tehnica

interioară de care depinde într-o mare măsură calitatea de joc a unui interpret. După interesul pentru o gândire artistică autentică, pe care am trăit-o în atelierelor recente la atîția actori, reușita unei asemenea operațiuni e ca și sigură.

A.D.: *Ce anume v-a determinat să schimbați, în cadrul atelierului de la Sibiu, strategia adoptată la Teatrul Metropolis? De ce ați simțit nevoia să implicați și regizorii?*

D.E.: La Sibiu au participat la atelier – alături de actori – directori de teatru și regizori. Pe durată, eficiența atelierului promite să fie mai ridicată dacă impulsurile și demersurile metodice exersate cu mine sunt preluate și în munca de zi cu zi a teatrului, nu numai „în slujba de duminică” a unui *workshop*. Din această cauză am invitat regizorii să ducă mai departe monologurile pe care începusem să le lucrez eu însumi. Această metodă doresc s-o aplic și la Sibiu între 23 iulie și 18 august 2007, când, în cadrul unui proiect UNITER, vom continua munca începută la Metropolis și la Thalia în 2006.

A.D.: *Ce date noi v-a oferit această experiență în legătură cu pregătirea și calitățile tinerilor actori de aici?*

D.E.: La Sibiu, am avut impresia unui spirit colectiv mai pronunțat decât la București. Actorii ai căror directori și-au anunțat participarea erau mai motivați și cumva mândri de a aparține unei echipe solidare. Unii mi-au spus că direcția lor a hotărât chiar schimbări în planurile de joc și de repetiții pentru a permite la cât mai mulți să participe la atelier (este vorba despre trupa Teatrului din Sfântu Gheorghe, *n.n.*). În ce privește talentul și dăruirea pentru teatru, nu am constatat nici o deosebire față de București.

A.D.: *Am discutat cu mulți participanți la aventura bucureșteană și toți, fără excepție, au mărturisit că au venit la Metropolis dintr-o teribilă frustrare. Aveau nevoie de o întâlnire substanțială, de „maestrul” până atunci poate niciodată întâlnit, căutau idei generoase și limpede formulate. Căutau certitudini.*

D.E.: Termenul de „maestru” l-aș înlocui cu cel de „măiestrie”. Întâlnirea dorită atât de ardent de actorii cu care am lucrat în Metropolis sau în Teatrul Thalia, la Sibiu, pare mai curînd orientată către descoperirea unei gândiri de artist în locul celei de precupeț, o gândire care orientează procesul de creație actricească spre imagini și acțiuni pregnante, adevărate, emoționante în primul rînd chiar pentru cel care joacă. Actorul de talent simte când pe scenă mestecă doar hîrtie și acest simțămînt de a produce doar „făcătură” nu poate fi pentru el decît chin.

A.D.: *Ce anume căutați, însă, dumneavoastră atunci când v-ați angajat, total, în această epuizantă aventură?*

D.E.: Îmboldul meu de a mă angaja în această epuizantă aventură e probabil urmarea faptului că mă simt cumva condamnat pe viață unui *credo* militant care vrea să spere că teatrul poate și trebuie să-și regăsească rolul său ritual în viața noastră de zi cu zi.

A.D.: *Acest interval de lucru a fost pus sub semnul unor termeni – „avangardă” și „abordarea metodică a demersului actricesc” – nu numai (aparent) incompatibili, ci și foarte scumpi la vedere în teatrul românesc de astăzi.*

D.E.: În primul rînd, îngăduiți-mi să remarc că prezența mea și a micii trupe germane, care m-a însoțit, s-a desfășurat în cadrul unui proiect de cercetare dedicat avangardei românești al Universității Naționale de Artă Teatrală și Cinematografică. Ideea doamnei Ludmila Patlanjoglu, a domnului Nicolae Manda, e remarcabilă. În pragul intrării „oficiale” a României în familia statelor europene nu există nici o temă mai nimerită de evocat decît istoria și tradiția avangardei care a legat în mod strălucit cultura românească cu cea mai avansată cultură a Europei.

Brâncuși, Tristan Tzara, Emil Cioran, Victor Brauner n-au trebuit să aștepte ca politicienii să inventeze „uniunea europeană” pentru a intra în arta și gândirea universală! Pe de altă parte, un teatru dedicat noilor generații de artiști de teatru, precum cel condus de George Ivașcu, e sigur un loc nimerit pentru a evoca arta de avangardă, în speranța că noii protagoniști ai scenei preiau ștafeta și o duc mai departe.

A.D.: Care dintre cei doi termeni credeți că merită „salvat”? Mai e posibilă concilierea lor?

D.E.: De „salvat” cred că avem a ne salva doar pe noi înșine de această avalanșă globalizantă de reziduri spirituale care tind să ne înghită. Termenul de avangardă pe care vreau să-l înțeleg eliberat de istoricitatea lui, ca pe o tendință niciodată întreruptă a artei de a explora necunoscutul naturii și destinului uman, nu poate să se împlinească decît la un nivel de meșteșug, de măiestrie foarte ridicat, singurul care poate da unei expresii artistice noi, necunoscute încă, plauzibilitatea și coerența unui adevăr. Pictura lui Magritte, cea a lui Victor Brauner cere o mână mai măiastră decît cea a pictorilor unui realism convențional.

A.D.: Simțiți vreo apetență pentru valorile avangardei la tinerii care fac teatru astăzi (atât cât ați putut sesiza din fragmentele de spectacol prezentate de ei)?

D.E.: Am început fiecare dintre atelierelor de actorie la București ca și la Sibiu cu afirmarea faptului că arta de avangardă este mai adevărată decît cea convențională, ea caută să întoarcă pe dos afirmațiile curente, este însuflețită de credința că doar paradoxalul are șanse să se apropie de misterul existenței. Am rămas cu impresia că, în această perspectivă, elanul și dăruirea cu care în scurtul timp al atelierelor atât de mulți actori tineri s-au dedicat temelor de lucru pe care le-am propus e și o formă de adeziune interioară la principiul avangardei, fie și doar subconștient.

A.D.: Pe lângă secțiunea „oficială” a atelierului, ați făcut față zilnic unui asalt informal de întrebări, curiozități, rugăminți, propuneri. V-a uimit ceva peste măsură, cu ce impresii ați rămas din tot acest spectacol off stage?

D.E.: După circa 34 de ani de absență din viața activă a teatrului românesc, am fost în mijlocul unui șuvoi de o intensitate impresionantă, confruntat dintr-o dată

cu sute de spectatori și cu zecile de actori în atelierelor de lucru din București și Sibiu; mă gândeam de fapt ca la revenirea mea în lumea preaplină, pe care mi-am clădit-o în Germania, să-mi ofer răgazul zilelor de sărbători pentru a ordona și a tălmăci în liniște această avalanșă de regăsiri, de confruntări, de trăiri la temperaturi atât de ridicate, de parcă n-aș fi fost plecat de o viață dintre voi. Dar iată că dumneavoastră îmi puneți exact acele întrebări pe care doream să le rumeg în liniște...

A.D.: *Ce v-a impresionat cel mai mult de-a lungul săptămânilor petrecute la București și Sibiu ?*

D.E.: Constatarea că teatrul românesc e într-o fază de fierbere, de căutare, de afirmare, care trebuie fortificată prin proiecte organizatorice îndrăznețe ca acela inițiat la Metropolis de către domnii Romeo Pop și George Ivașcu, proiecte de cercetare precum cel al Universității Naționale de Artă Teatrală și Cinematografică inițiat de doamna Patlanjoglu și de domnul Manda, proiect în care s-a înscris și turneul nostru (cu o echipă de actori nemți, dar în spiritul avangardei românești căreia îi aparțin, și acuma, vrând-nevrând, îi aparțin cumva și ei). Cursuri de perfecționare pentru actori, regizori, dramaturgi, cursuri de calificare superioară pentru conducătorii tehnici, pentru cei care trebuie să devină *lighting-designerii* teatrului românesc, pentru toți acei a căror pricepere contribuie la calitatea ofertei spirituale a teatrului de azi. M-a bucurat să aud de la domnul Videanu, Primarul General al Capitalei, că el e convins de faptul că Bucureștiul se poate impune între atâtea capitale celebre ale Europei printr-o ofertă artistică de mare calitate. Sunt convins că are dreptate și că pe acest drum face mult pentru imaginea țării în lume.

Interviu de *Andreea DUMITRU*

Ludmila PATLANJOGLU

David Esrig și avangarda

Evenimentul face parte dintr-un *grant* – proiect de cercetare – al Universității Naționale de Artă Teatrală și Cinematografică „I.L.Caragiale”, intitulat *Teatrul românesc și integrarea europeană – valori comune, creații și personalități universale*. Dedicat regizorului David Esrig și spiritului avangardei în teatru, el a transformat timp de două săptămâni, între 14–26 noiembrie a.c., noul Teatru pentru tineret METROPOLIS și sala „Ileana Berlogea” din UNATC în cele mai importante și interesante locuri teatrale din România. Aici, publicul larg, dar mai ales tinerii artiști actori, regizori, scenografi, coreografi, teatrologi, absolvenți și studenți ai facultăților de teatru au asistat la un program cultural complex structurat în trei secțiuni. Prima parte a cuprins o serie de spectacole cu *Așteptându-l pe Godot* de Samuel Beckett, realizat de David Esrig la Teatrul ATHANOR din Germania. În trei reprezentații interactive, publicul a putut descoperi *Drumul spre personaj – alchimia secretă a scenei* sub bagheta maestrului. Fascinantă a fost Secțiunea de atelier *Partitura de joc – acțiunea din spatele cuvintelor*, în care studenți, absolvenți, nume consacrate